REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı	:	-- **(Özelleştirme)**
Toplantı Tarihi	:	6.5.2005 **Karar Sayısı** : **05-31/376-M.**
Gündem Sırası	:	1 **İlgili Daire** : 4
Önerge	:	22.4.2005, REK.0.08.00.00/101
Toplantıya Katılan Üyeler	:	Mustafa PARLAK (Başkan), Tuncay SONGÖR (İkinci Başkan), Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfkı ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN.
Raportörler	:	Hakan SABUNCU, Murat AYBER
Bildirimde Bulunan	:	- Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB)
İlgili Taraf	:	- Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları tarafından işletilmekte olan İzmir, Mersin, Derince, İskenderun, Bandırma ve Samsun Limanları
Dosya Konusu	:	**Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları tarafından işletilmekte olan İzmir, Mersin, Derince, İskenderun, Bandırma ve Samsun Limanlarının "İşletme Hakkı Verilmesi", "Kiralama" ve/veya mülkiyetin devri dışındaki diğer yöntemlerle özelleştirilmesine ilişkin olarak, 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ"in 4. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu görüşünün oluşturulması.**

KARAR:

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları tarafından işletilmekte olan İzmir, Mersin, Derince, İskenderun, Bandırma ve Samsun Limanlarının "İşletme Hakkı Verilmesi", "Kiralama" ve/veya mülkiyetin devri dışındaki diğer yöntemlerle özelleştirilmesi işlemine ilişkin olarak, 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Rekabet Kurulu Tebliği"nin 4. maddesi uyarınca, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) 10.2.2005 tarih, 922 sayı ile önbildirimde bulunmuştur. İlgili daire başkanlığınca hazırlanan Kurumumuz mesleki daire görüşü, 1.4.2005 tarih ve 1049 sayılı yazı ile Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

Tebliğ'in yine aynı hükmü gereğince hazırlanan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı görüşü ise 14.4.2005 tarih, 2400 sayı ile Kurumumuza ulaşmıştır. Tebliğin 4/2. maddesi, konuya ilişkin Rekabet Kurulu görüşünün, ön bildirimin Kurum kayıtlarına giriş tarihinden itibaren 40 iş günü içerisinde oluşturularak Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na bildirilmesini öngörmektedir.

Bu çerçevede, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları tarafından işletilmekte olan İzmir, Mersin, Derince, İskenderun, Bandırma ve Samsun Limanlarının "İşletme Hakkı Verilmesi", "Kiralama" ve/veya mülkiyetin devri dışındaki diğer yöntemlerle özelleştirilmesine dair ön bildirim üzerine hazırlanan Kurumumuz mesleki daire görüşü ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın bu görüşlere karşı cevabi yazısı, 22.4.2005 tarih, REK.0.08.00.00/101 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-30 sayılı Kurul toplantısında ele alınmış; 4054 sayılı Kanun'un 51. maddesinde belirtilen karar yeter sayısının oluşmadığı anlaşıldığından anılan maddenin ikinci fıkrasında öngörülen yöntemin izlenmesine 05-30/375-M sayı ile karar verilmiştir.

Bu defa Kanun'un anılan maddesi uyarınca 05-31 sayılı Kurul toplantısında yapılan ikinci oylama sonucunda;

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından işletilmekte olan İzmir, Mersin, Samsun, Derince, İskenderun ve Bandırma limanlarının kiralama, işletme hakkı devri veya sair yollarla özelleştirilmesi durumunda;

1. İzmir Limanı'na ilişkin olarak;

1-A) Liman'da konteyner elleçleme hizmetlerinin verildiği alanda özelleştirme sonrası hakim durum yaratılmasının önüne geçilmesi, yaratacağı rekabet ile hizmet bedellerinin piyasa koşullarında oluşmasına yardımcı olması ve hizmetlerin etkinliğini sağlama amacıyla; üç rıhtım ve 10 terminalden (4-3-3) oluşan alanın, diğer iki rıhtımın bütünlüğünü bozmayacak biçimde, bir rıhtımının ayrı bir teşebbüs işletmesine verilmesi suretiyle iki ayrı teşebbüsün hizmet verebilmesine imkan tanınacak şekilde konteyner elleçlemede kullanılan alan ve geri alanın ikiye ayrılarak özelleştirilmesi gerektiğine Rekabet Kurulu üyeleri Murat GENCER ve Süreyya ÇAKIN'ın farklı gerekçeleri ile ve OYÇOKLUĞU ile

(Karşı Oylar: Başkan Mustafa PARLAK, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI)

1-B) Konvansiyonel yük elleçleme için ayrılmış rıhtım ve geri alanı ile yolcu gemisi rıhtımı ve tesislerinin aynı teşebbüs ve/veya teşebbüs birliğinin işletmesine verilmesinde sakınca bulunmadığı, bu sebeple bahse konu rıhtımların, geri alan ve tesislerin birlikte özelleştirilebileceğine OYÇOKLUĞU ile

(Karşı oylar: Birbirinden bağımsız olarak özelleştirilmesi yönünde görüş bildiren İkinci Başkan Tuncay SONGÖR ile Kurul üyeleri Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ ve Rıfkı ÜNAL)

2. Mersin Limanı'na ilişkin olarak;

2-A) Konteyner elleçlemeye ayrılmış rıhtımlar ve geri alanlarının tek teşebbüs hakimiyetinde olmamasını teminen, konteyner rıhtımlarının bütünlüğünü bozmayacak bir biçimde 7-8-9-10-11 ile 12-13 numaralı rıhtımların geri alanları ile birlikte bir paket halinde ve 20-21 numaralı rıhtımlar ve geri alanları ile Sahil Güvenlik tarafından kullanılan alana bitişik, alan betonlama ve tarama işlemleri tamamlanmış rıhtım ve geri alanının ise ayrı bir paket olarak iki farklı teşebbüs ve/veya teşebbüs birliğinin işletmesine verilmek üzere özelleştirilmesine OYÇOKLUĞU ile,

(Karşı oylar: Bahse konu rıhtımların ve geri alanlarının birlikte özelleştirilebileceği yönünde görüş bildiren Başkan Mustafa PARLAK ile Kurul Üyeleri Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI ve Sıraç ASLAN)

2-B) Konvansiyonel yük elleçlemeye ayrılmış rıhtımlar ve geri alanları ile yolcu gemileri için ayrılmış olan rıhtım ve ilgili tesislerinin aynı teşebbüs ve/veya teşebbüs birliğinin işletmesine verilmesinde sakınca bulunmadığı, bu sebeple birlikte özelleştirilebileceğine OYÇOKLUĞU ile,

(Karşı oylar: Konvansiyonel yük elleçlemeye ayrılmış rıhtımlar ve geri alanları ile yolcu gemileri için ayrılmış bulunan rıhtım ve ilgili tesislerinin birbirinden bağımsız

olarak özelleştirilmesi yönündeki görüşleri ile İkinci Başkan Tuncay SONGÖR ile Kurul üyeleri Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ ve Rıfkı ÜNAL)

3. İzmir ve Mersin Limanlarına ilişkin olarak;

3-A) İzmir ve Mersin limanlarındaki konteyner elleçleme alanlarının özelleştirilmesinde, konteyner rıhtımları işletme hakkının aynı -ya da aynı ekonomik birlik içindeki- teşebbüs ve/veya teşebbüs birliklerinin devralması halinde, Türkiye Cumhuriyeti pazarında anılan teşebbüs ve/veya teşebbüs birliği lehine hakim durum yaratılmış olacağından; İzmir ve Mersin limanlarının aynı ekonomik birlik içindeki teşebbüs ve/veya teşebbüs birliklerinin işletimine verilmemesi gerektiğine OYÇOKLUĞU ile

(Karşı oy: Başkan Mustafa PARLAK),

3-B) Bununla birlikte, İzmir Limanı'nın bölümlendirilmesi ile oluşacak konteyner elleçlemeye ilişkin bölümlerden

a) terminal sayısı nispi olarak fazla olan rıhtımların işletme haklarını devralan teşebbüs ve/veya teşebbüs birliklerinin Mersin Limanı'nda kurulu konteyner elleçleme birimlerinden terminal sayısı nispi olarak az olan rıhtımların işletme haklarını devralmasında veya

b) terminal sayısı nispi olarak az olan rıhtımların işletme haklarını devralacak teşebbüs ve/veya teşebbüs birliğinin Mersin Limanı'nda kurulu konteyner elleçleme birimlerinden terminal sayısı nispi olarak fazla olan rıhtımların işletme haklarını devralmasında veya

c) her iki limanda da nispi olarak terminal sayısı az olan rıhtımların işletme haklarının aynı ekonomik birlik içindeki teşebbüs ve/veya teşebbüs birliği tarafından devralınmasında

sakınca bulunmadığına OYÇOKLUĞU ile

(Karşı oy: Murat GENCER)

3-C) İzmir ve Mersin limanlarında kurulu konteyner elleçleme birimlerinden terminal sayısı nispi olarak fazla olan rıhtımların işletme haklarını devralacak teşebbüs ve/veya teşebbüs birliklerinin her birinde gemi acenteliği ve/veya navlun taşımacılığı yapanlar ve bunlar ile aynı ekonomik birlik içinde bulunanların varlığı durumunda, anılan nitelikteki teşebbüslerin, işletme haklarını devralacak teşebbüs/teşebbüs birliklerinde tek başlarına veya birlikte, doğrudan ya da dolaylı olarak kontrolü sağlayan araçlara sahip olmamaları gerektiğine OYÇOKLUĞU ile

(Karşı oylar: İhaleye girecek teşebbüsler bakımından bu yönde bir kısıtlama konulmasına yer olmadığı görüşü ile Başkan Mustafa PARLAK ve Kurul üyeleri Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI ve Sıraç ASLAN)

4. İskenderun Limanı'na ilişkin olarak;

Bu aşamada, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 3. maddesi hükümleri uyarınca herhangi bir hususun belirtilmesine gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile,

5. İskenderun ve Mersin Limanlarına ilişkin olarak;

Mersin Limanı'nda kurulu bölümlendirilmiş konteyner elleçleme birimlerinden herhangi birisinin işletme hakkını devralacak teşebbüs ve/veya teşebbüs birliklerinin İskenderun Limanı işletme hakkını devralmasında sakınca bulunmadığına OYÇOKLUĞU ile

(Karşı oy: Murat GENCER)

6. İzmit Derince Limanı'na ilişkin olarak;

Bu aşamada, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 3. maddesi hükümleri uyarınca herhangi bir hususun belirtilmesine gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile,

7. Samsun Limanı'na ilişkin olarak;

Rekabeti engelleme potansiyeli olan bir dikey bütünleşmeyi önlemek amacıyla

a) Ro-Ro taşımacılığı yapmakta olan teşebbüs ve/veya teşebbüs birliklerine,

b) Anılan nitelikteki teşebbüs/teşebbüs birliklerinin doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol hakkı sağlayan araçlara sahip oldukları herhangi bir konsorsiyuma

Samsun Limanı'nın işletme hakkının devredilmemesi gerektiğine OYÇOKLUĞU ile

(Karşı oylar: Başkan Mustafa PARLAK, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI)

8. Bandırma Limanı'na ilişkin olarak;

Bu aşamada, 1998/4 sayılı Tebliğ'in 3. maddesi hükümleri uyarınca herhangi bir hususun belirtilmesine gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile

9. Alıcı adayları belli olduktan sonra 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 ve 1998/4 sayılı Tebliğler uyarınca konunun tekrar değerlendirileceğine ve bu yönde oluşan Kurulumuz görüşünün 1998/4 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi gereğince Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na bildirilmesine OYBİRLİĞİ ile

karar verilmiştir.

Başkan İkinci Başkan

Mustafa PARLAK
(1A, 2A, 3A, 3C ve 7.) maddelere karşı oy

Tuncay SONGÖR
(1B ve 2B maddelerine karşı oy)

Murat GENCER
(1A maddesine farklı gerekçe ile, 1B, 3B ve 5. maddelere karşı oy)

Prof Dr. Zühtü AYTAÇ
(1B ve 2B maddelerine karşı oy)

Rıfkı ÜNAL
(1B ve 2B maddelerine karşı oy)

Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
(1A, 2A, 3C ve 7. maddelere karşı oy)

M. Sıraç ASLAN
(2A ve 3C maddelerine karşı oy)

Süreyya ÇAKIN
(1A maddesine farklı gerekçe ile)

Rekabet Kurulu'nun 6.5.2005 Tarihli ve 05-31/376-M Sayılı Kararına Karşı Oy

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları tarafından işletilmekte olan İzmir, Mersin, Derince, İskenderun, Bandırma ve Samsun Limanlarının "İşletme Hakkı Verilmesi", "Kiralama" ve/veya mülkiyetin devri dışındaki diğer yöntemlerle özelleştirilmesi işlemine ilişkin olarak alınan Kararda çoğunluk görüşünün 1A, 2A, 3A, 3C ve 7. bölümlerine aşağıdaki nedenlerden dolayı katılmıyorum.

1-A) ve 2-A) bölümlerinde;

İzmir Limanı'na ilişkin olarak, "Liman'da konteyner elleçleme hizmetlerinin verildiği alanda özelleştirme sonrası hakim durum yaratılmasının önüne geçilmesi ve hizmet bedellerinin piyasa koşullarında oluşması ve dolayısıyla hizmet etkinliğinin sağlanması amacıyla üç rıhtım ve 10 terminalden (4-3-3) oluşan alanın iki ayrı teşebbüsün hizmet verebilmesine imkan tanınacak şekilde konteyner elleçlemede kullanılan alan ve geri alanın ikiye ayrılarak özelleştirilmesine"

Mersin Limanı'na ilişkin olarak, "Konteyner elleçlemeye ayrılmış rıhtımlar ve geri alanlarının tek teşebbüs hakimiyetinde olmamasını teminen, konteyner rıhtımlarının bütünlüğünü bozmayacak bir biçimde 7-8-9-10-11 ile 12-13 numaralı rıhtımların geri alanları ile birlikte bir paket halinde ve 20-21 numaralı rıhtımlar ve geri alanları ile Sahil Güvenlik tarafından kullanılan alana bitişik, alan betonlama ve tarama işlemleri tamamlanmış rıhtım ve geri alanının ise

ayrı bir paket olarak iki farklı teşebbüs ve/veya teşebbüs birliğinin işletmesine verilmek üzere özelleştirilmesine"

karar verilmiştir.

> Öncelikle konteyner rıhtımının fiziksel durumunun bölünmeye elverişli olması gerekmektedir. Ancak, alanın bölümlendirilmesiyle –konteyner rıhtımının şeklinden kaynaklanan nedenlerle- birlikte müstakbel iki işletmecinin alan içi operasyonlarında karışıklık meydana gelecektir. Liman sadece ön tarafı ile değil; arka alanı ile anlamlı hale gelmektedir. Bu nedenle istif sahaları ve liman giriş çıkışlarında büyük problemler yaşanacaktır. Ayrıca, iki teşebbüsün varlığında limanın ihtiyaç duyacağı yatırımların paylaşımında ve ifasında büyük karmaşa meydana gelecektir.
>
> İkinci önemli husus; Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde ana liman olma potansiyeline sahip; ancak birtakım iyileştirme ve genişletme yatırımlarına ihtiyaç duyan limanlardan biri İzmir diğeri Mersin Limanı'dır. Öngörülen yatırımların yerine getirilmesi konusu, muhtemeldir ki işletme hakkını devralacak firmanın taahhüdü altında olacaktır. Bu nedenle, kendisinden önemli miktarda yatırımlar beklenen bir işletmecinin limanın en önemli gelir kalemi olan konteyner elleçleme hizmetlerindeki gelirinin de en azından maliyeti karşılama düzeyinde olması gerekmektedir. Dolayısıyla bölümlendirme, yatırımları mali açıdan imkânsızlaştıracak bir husus olarak ortaya çıkacaktır.

3-A) bölümünde;

"İzmir ve Mersin limanlarındaki konteyner elleçleme alanlarının özelleştirilmesinde, konteyner rıhtımları işletme hakkının aynı -ya da aynı ekonomik birlik içindeki- teşebbüs ve/veya teşebbüs birliklerinin devralması halinde, Türkiye Cumhuriyeti pazarında anılan teşebbüs ve/veya teşebbüs birliği lehine hakim durum yaratılmış olacağından; İzmir ve Mersin limanlarının aynı ekonomik birlik içindeki teşebbüs ve/veya teşebbüs birliklerinin işletimine verilmemesi gerektiğine" karar verilmiştir.

Ancak İzmir ve Mersin limanları hizmet ettikleri bölgeler olarak tanımlanan hinterlandları itibarıyla farklı coğrafi pazarlarda faaliyet gösteren limanlardır. Anılan limanların birbirlerine ikame olmaları bu sebeple imkansız görünmektedir. Dolayısıyla aynı teşebbüs tarafından işletilse dahi ayrı pazarlarda faaliyet gösterilmesi nedeniyle hakim durum yaratılması da olası değildir.

3-C) ve 7. bölümlerde;

Kararda yer verilen;

- İzmir ve Mersin limanlarındaki konteyner elleçleme birimlerini devralacak teşebbüs ve/veya teşebbüs birliklerinin her birinde gemi acenteliği ve/veya navlun taşımacılığı yapanlar ve bunlar ile aynı ekonomik birlik içinde bulunanların tek başlarına veya birlikte ya da dolaylı olarak kontrolü sağlayan araçlara sahip olmamaları ve

- “ro-ro taşımacılığı yapmakta olan teşebbüs ve/veya teşebbüs birliklerine veya bu teşebbüs/teşebbüs birliklerinin doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol hakkı sağlayan araçlara sahip oldukları herhangi bir konsorsiyuma Samsun limanının işletme hakkının devredilmemesi”

hususlarına ilişkin olarak;

bu görüşün kabul edilmesi halinde, ihaleye girebilecek nitelikte olan, ancak navlun taşımacılığı yapan veya ro-ro işletmecisi birçok firmanın ihaleye katılımı ve bu nedenle de katılımcı bir ihale ortamının oluşması baştan engellenmiş olacaktır. Teşebbüslere ilişkin hususlara bu aşamada değil; nihai izin aşamasında her bir teşebbüsün detaylı değerlendirilmesiyle belirlilik kazandırılmasında fayda görülmektedir.

Mustafa PARLAK
Başkan